

BABEL

C Pam
ZHANG

Roman
nominalizat
la MAN
BOOKER
PRIZE

CÂT
AUR

ASCUND
ACESTE

COLINE

NEMIRA

C Pam
ZHANG

C Â T
A U R

ASCUND
ACESTE

COLINE

Traducere din limba engleză și note de
SILVIA NĂSTĂSIE

NEMIRA

Design copertă: Grace Han
Ilustrație copertă: Maggie Chiang
DTP copertă: Adnan VASILE
Prepress copertă: Alexandru CSUKOR
Redactor: Filip STANDAVID
Tehnoredactor: Magda BITAY
Lector: Daniela ASAFTEI
Director editorial: Alexandra RUSU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ZHANG, C PAM

Cât aur ascund aceste coline / C Pam Zhang; trad. din lb. engleză :
Silvia Năstăsie. – București : Nemira Publishing House, 2021
ISBN 978-606-43-1152-8

I. Năstăsie, Silvia (trad.)

821.111

C Pam Zhang

HOW MUCH OF THESE HILLS IS GOLD

Copyright © 2020 by C Pam Zhang

First published by Riverhead Books, an imprint and division of Penguin
Random House LLC.

Translation rights arranged by AJA Anna Jarota Agency and The Clegg
Agency, Inc., USA.

All rights reserved.

© Nemira, 2021

Tiparul executat de tipografia ART GROUP PUBLISHING

Orice reproducere, totală sau parțială,
a acestei lucrări și închirierea acestei cărți
fără acordul scris al editorului sunt strict interzise
și se pedepsesc conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-43-1152-8

*Tatălui meu, Zhang Hongjian,
mult iubit, dar prea puțin înțeles.*

Acest pământ nu e pământul vostru¹.

¹ Parafrază la titlul unuia dintre cele mai cunoscute cântece folk americane, *This Land is Your Land* (*Acest pământ este pământul vostru*), cu versuri scrise de Woody Guthrie în 1940, pe o melodie deja existentă (n. red.)

PARTEA ÎNTÂI

XX62

Aur

Ba moare peste noapte, iar asta înseamnă că trebuie să facă rost de doi dolari de argint.

Odată cu venirea dimineții, Sam începe să bată nestăpânit din picior, dar Lucy, înainte să plece, simte nevoia să vorbească. Tăcerea cântărește tot mai greu, o apasă, până când nu mai îndură.

— Îmi pare rău, îi spune lui Ba, întins în patul lui.

Cearșaful care îl învelește este singurul așternut curat din maghernița asta întunecoasă și prăfuită, unde totul e acoperit de funingine. Lui Ba nu i-a păsat de dezordine nici în timpul vieții, iar acum, după moarte, privirea lui încruntată trece dincolo de ea. Dincolo de Lucy. Direct spre Sam. Sam, copilul preferat, un ghem dolofan de nervi, tot dând târcoale în jurul pragului, în cizme mult prea mari. Sam se agăța de orice vorbă a lui Ba, când acesta era în viață, iar acum nu vrea să-i înfrunte privirea. Abia atunci pe Lucy o izbește: Ba chiar nu mai e.

Râcăie cu degetul mare în pământul de pe jos, scormonind parcă după cuvinte pe care Sam să le asculte. Să aducă alinare peste ani de suferință. Praful se înalță ca o stafie în lumina care pătrunde pe singura fereastră. Nicio adiere de vânt nu îl clintește.

Lucy simte ceva în spate.

— Poc, spune Sam.

Are unsprezece ani, iar Lucy, doisprezece, sunt ca lemnul și apa, după cum îi plăcea lui Ma să spună, dar Sam are cu treizeci de centimetri mai puțin. Pare un plod, e înșelător de plăpând.

— Prea târziu. Ai murit.

Sam își trage degetele înapoi în pumnii mici și suflă în țeava unui pistol imaginar. Așa cum făcea Ba. Așa cum se cuvine, zicea Ba, iar, când Lucy i-a zis că învățătorul Leigh a spus că pistoalele astea noi nu se înfundă și că nu trebuie să suflă în ele, Ba a considerat că se cuvine s-o plesnească. A văzut stele verzi și-a simțit o durere ascuțită la nas.

Nasul lui Lucy nu s-a mai îndreptat niciodată. Îl atinge cu degetul și se gândește. Se cuvine, a spus Ba, să îl lași să se vindece de la sine. Când s-a uitat la fața lui Lucy, după ce umflătura s-a tras, a încuviințat rapid din cap. De parcă ăsta fusese planul de la bun început. *Se cuvine să ai ceva care să-ți amintească de obrăznicia ta.*

Pe fața măslinie a lui Sam e noroi, bineînțeles, și praf de pușcă, întinse așa încât să arate (crede Sam) ca vopseaua indiană de război, dar, sub toate astea, fața lui Sam e fără pată.

Doar de data asta, pentru că pumnii lui Ba sunt neputincioși sub pătură – și poate pentru că ea e bună, e

deșteaptă, îi trece prin minte că, dacă-l enervează pe Ba, s-ar putea ridica s-o lovească –, Lucy face ceea ce nu face niciodată. Își strânge pumnii și țintește cu degetele. Împunge bărbia lui Sam acolo unde, pe sub vopsea, se mai vede grăsimea de bebeluș. Falca poate părea chiar gingașă, dacă Sam nu și-ar strânge-o în felul ăsta.

— Poc și ție, spune Lucy.

Îl împinge pe Sam ca pe un răufăcător, spre ușă. Soarele le soarbe trupurile de orice picătură de vitalitate. Este mijlocul sezonului secetos, ploaia a devenit deja o amintire îndepărtată. În valea lor e doar praf, împărțit în două de un pârau șerpuitor. Pe partea asta sunt cocioabele sărăcicioase ale minerilor, pe cealaltă parte sunt clădirile bogate, cu ziduri adevărate și ferestre de sticlă. Și de jur împrejur, încercuindu-le, nesfârșitele coline de aur ars; ascunse dincolo de ierburile înalte, uscate, sunt taberele proscrisilor, căutători de aur și indieni, bande de *vaqueros*¹, călători, nelegiuți și apoi mina, și tot mai multe mine, mai departe și mai departe.

Sam strânge din umerii mici și pornește să treacă pâraul, haina sa roșie ca un țipăt în pustiu.

Când au ajuns aici prima oară, mai era încă iarbă aurie și înaltă în această vale, stejari pe creastă și maci, după ploaie. Potopul de acum trei ani și jumătate a smuls din rădăcini acei stejari, a înecat sau a alungat jumătate dintre locuitori. Însă familia lor a rămas,

¹ În limba spaniolă, în original. Termen care îi desemnează pe precursorii cowboy-lor, văcari din Noua Spanie, care au ajuns în California la finalul secolului al XVII-lea. Tradițiile lor încă mai sunt păstrate în comunități izolate din Columbia Britanică, nordul Mexicului și sud-vestul Statelor Unite (n. tr.).

singură, la marginea îndepărtată a văii. Ba devenind asemenea unuia dintre acei copaci sfârtecați de fulger: mort pe dinăuntru, cu rădăcinile încă înfipite în pământ.

Și-acum, că Ba nu mai e?

Lucy își potrivește piciorul în urmele lăsate de Sam și nu spune nimic, nu prăpădește saliva. Nu mai e apă de mult; într-un fel, potopul a lăsat lumea mult mai însetată.

Și, demult pierdută, e Ma.

Dincolo de pârau, se întinde strada principală, strălucitoare și prăfuită ca pielea unui șarpe. Fațade false răsar de pretutindeni: cârciumă și fierărie, fabrică, bancă și hotel. Oameni tolăniți la umbră, ca niște șopârle.

Jim e în magazinul cu de toate, scrijelind în catastiful său. E la fel de mare ca el și are jumătate din greutatea sa. Se spune că el ține socoteala sumelor datorate de fiecare om din zonă.

— Scuzați-ne, murmură Lucy, strecurându-se printre copiii îngrămădiți în jurul bomboanelor, căutând cu ochi hămesiți o evadare din plictiseală. Scuze! Pardon!

Se face micuță. Copiii se dau leneș la o parte, lovind-o peste umăr. Cel puțin azi nu se întind s-o ciupească.

Jim e cufundat încă în registrul lui.

Mai tare, acum:

— Scuzați-mă, domnule?

Vreo doisprezece ochi o fixează pe Lucy, dar Jim o ignoră în continuare. Știind oricum că nu e o idee bună, Lucy își pune mâna pe tejghea ca să-i atragă atenția.

Ochii lui Jim se aprind. Ochi roșii, cu pielea pleoapelor injectată.

— Jos, spune el.

Vocea îi tremură oțelit. Măinile continuă să scrie.

— Am spălat teigheaua aia de dimineață.

Din spate se aude un râs înfundat. Asta nu o supără pe Lucy, care, după atâția ani trăiți în orașe ca ăsta, e bine tăbăcită. Ceea ce-i face stomacul să se strângă, așa cum s-a întâmplat când a murit Ma, este privirea din ochii lui Sam. Sam se încruntă la fel de urât ca Ba.

Ha! spune Lucy, pentru că Sam nu spune. *Ha! Ha!* Râsul ei îi adăpostește, îi face să fie parte din haită.

— Doar pui întregi astăzi, spune Jim. N-am gheare pentru voi. Întoarceți-vă mâine.

— Nu de mâncare ne trebuie, minte Lucy, simțind deja cum pielea de pui i se topește pe limbă.

Se forțează să se înalțe, ține pumnii încleștați pe lângă corp. Și își spune păsul.

O să-ți spun singurele cuvinte magice care contează, i-a zis Ba atunci când a aruncat cărțile lui Ma în lacul ivit din furtună. A plesnit-o pe Lucy ca să nu mai plângă, dar mâna i-a fost ușoară. Aproape blândă. S-a lăsat în jos, ca să vadă cum își întindea Lucy mucii pe toată fața. Ting wo, Lucy, fetițo: pe datorie.

Cuvintele lui Ba chiar că poartă un soi de magie. Jim se oprește din scris.

— Cum ai spus, fetițo?

— Doi dolari de argint. Pe datorie.

Vocea bubuitoare a lui Ba se aude în spatele ei, răsunându-i în urechi. Lucy îi simte damful de whisky. Nu îndrăznește să se întoarcă. Dacă mâinile lui ca niște lopeți i-ar prinde acum umerii, nu știe dacă ar țipa sau ar râde, dacă ar fugi sau dacă l-ar îmbrățișa atât de strâns în jurul gâtului, încât nu i-ar da drumul oricât de mult

ar înjura. Cuvintele lui Ba se rostogolesc din gâtul ei ca niște fantome care se ridică din întineric:

— Luni e ziua de salariu. Avem nevoie doar de un mic avans. Pe cuvânt.

Scuipă în palmă și întinde mâna.

Jim a mai auzit, cu siguranță, refrenul ăsta de la mineri, de la soțiile lor uscățive și de la copiii lor costelivi. Săraci ca Lucy. Murdari ca Lucy. Se știe că Jim mormăie ceva în barbă, că le dă ce au nevoie și, când vine ziua de plată, le cere dobândă dublă. Nu dăduse el cândva bandede pe datorie, după un accident în mină? Unor oameni la fel de sperați ca Lucy.

Dar niciunul dintre ei nu era exact ca Lucy. Jim o măsoară cu privirea. Picioare goale. Rochie pătată de sudoare, care nu-i vine bine, făcută din resturi din cămașa lui Ba. Mâini scheletice, păr aspru ca sârma ghimpată. Și fața ei.

— O să-i dau lui taică-tu grâne pe datorie, spune Jim. Și orice bucăți de carne credeți voi că-s bune de mâncat.

Buzele i se ridică, lăsând să se vadă o fâșie de gingie umedă. În cazul altcuiva, ăsta s-ar putea numi zâmbet.

— Pentru bani, trimite-l la bancă.

Scuipatul se usucă pe mâna neatinsă a lui Lucy.

— Domnule...

Mai tare decât vocea stinsă a lui Lucy, se aude călcâiul cizmelor lui Sam izbind podeaua. Sam iese, cu spatele drept, din magazin.

Mărunțel, așa e Sam. Dar în stare să tropăie ca un bărbat în acele cizme din piele de vițel. Umbra lui Sam atinge degetele lui Lucy; în mintea lui Sam, umbra e

adevărata înălțime, corpul doar un neajuns trecător. *Când o să fiu cowboy*, spune Sam. *Când o să fiu aventurier*. Mai de curând: *Când o să fiu un bandit faimos*. *Când o să fiu mare*.

Destul de necopt ca să creadă că dorința singură poate schimba lumea.

— Banca nu-i ajută pe ăștia ca noi, spune Lucy.

Ar fi putut să nu spună nimic. Praful îi gădilă nările și se oprește să tușească. Gâtul i se încordează ritmic. Varsă în stradă cina de ieri.

Imediat apar vagabonzii, să lingă resturile. Pentru o clipă, Lucy șovăie, chiar dacă cizmele lui Sam lasă urme nerăbdătoare pe drum. Își închipuie cum ar fi să-și rărească singura rudă și să se ghemuiască printre câini, să se lupte cu ei pentru fiecare rămășiță care e a ei. Viața lor e una doar de burți și de picioare, de alergătură și mâncare. O viață simplă.

Se îndreaptă și se ridică în două picioare.

— Gata, to'ar'șe? întreabă Sam.

De data asta chiar e o întrebare, nu o vorbă deja mestecată și scuipată de-a gata. E pentru prima oară pe ziua de azi când Sam nu mijește ochii. Apărați de umbra lui Lucy, s-au deschis larg, ceva în ei pare pe jumătate topit. Lucy se apropie ca să-i atingă smocul de păr negru și scurt, lăsat la vedere de bandana roșie, căzută pe-o parte. Asta îi amintește de mirosul pielii capului de bebeluș al lui Sam: miros de grâu, ulei și soare.

Dar, când se mișcă din nou, face loc soarelui. Ochii lui Sam se închid. Sam se îndepărtează. Din cât de umflate-i sunt buzunarele, Lucy își dă seama că iar își strânge pumnii ca pe pistoale.

— Sunt gata, spune Lucy.

Podeaua băncii lucește. Galbenă ca părul casierei. Atât de netedă, încât nicio așchie nu intră în piciorul lui Lucy. Zgomotul cizmelor lui Sam se înăsprește, ca focul de armă. Gâtul i se înroșește, sub vopseaua de război.

Ta-tap, traversează banca. Casiera se holbează.

Ta-TAP. Casiera se trage înapoi. Din spatele ei apare un bărbat. Un lanț îi atârnă de vestă.

TA-TAP, TA-TAP, TA-TAP. Sam se ridică pe vârfuri până la ghișeu, încrețind pielea ghetelor. Până acum, Sam călcase cu atâta grijă.

— Doi dolari de argint, spune Sam.

Gura casierei se schimonosește.

— Aveți un...?

— Nu au un cont.

Acum vorbește bărbatul, uitându-se la Sam ca la un șobolan.

Sam tace.

— Pe datorie, spune Lucy. Vă rugăm.

— V-am mai văzut pe-aici. V-a trimis tatăl vostru la cerșit?

Într-un fel, da.

— Luni e ziua de salariu. Avem nevoie doar de un mic avans.

Lucy nu spune *pe cuvânt*. Nu crede că omul acesta ar auzi-o.

— Aici nu e de pomană. Ștergeți-o acasă, mucoși...

Buzele bărbatului continuă să se miște o clipă după ce vocea nu se mai aude, ca la femeia pe care a văzut-o Lucy vorbind în dodii, de parcă o forță din afară se împingea între buzele ei.

— ...lor! Ștergeți-o de-aici până nu chem șeriful!

Lucy simte fiori reci pe spinare, de frică. Nu frica de bancher. Frica de Sam. Recunoaște privirea din ochii lui Sam. Se gândește la Ba, țeapăn în pat, cu ochii deschiși. Ea s-a trezit prima în dimineța asta. A găsit stârvul, a stat de veghe toate orele alea, până s-a trezit Sam, și i-a închis ochii cât de bine a putut. S-a gândit că Ba a murit furios. Acum știe că nu e așa: privirea lui era căutătura unui vânător care-și urmărește prada. Deja vede semnele luării în posesie. Încruntarea lui Ba în ochii lui Sam. Furia lui Ba în trupul lui Sam. Și-asta dincolo de celelalte lucruri ale lui Ba pe care le regăsește în Sam: cizmele, locul de pe umărul lui Sam unde Ba își așeza mâna. Lucy își dă seama ce-o să se întâmple. Cu fiecare zi care trece, Ba va putrezi în patul ăla, duhul scurgându-i-se din trup și mutându-se în Sam, până când Lucy se va trezi și-l va vedea pe Ba privind din spatele ochilor lui Sam. Sam, pierdut pentru totdeauna.

Trebuie să-l îngroape odată pe Ba, să-i astupe ochii cu greutatea argintului. Lucy trebuie să-l facă pe bancherul ăsta să înțeleagă. Se pregătește să se milogască.

Sam spune:

— Poc.

Lucy vrea să-i spună lui Sam să nu se mai prostească. Dă să apuce degețelele alea cafenii și grășune, care între timp au devenit ciudat de strălucitoare. Negre. Sam ține în mână pistolul lui Ba.

Casiera leșină.

— Doi dolari de argint, spune Sam, cu voce joasă.

Umbra vocii lui Ba.

— Îmi pare rău, domnule, spune Lucy.

Buzele i se ridică. *Ha! Ha!*

— Știți cum sunt copiii, cu jocurile lor, îmi cer scuze pentru frățio...

— Ușchiți-vă de-aici până nu vă tai! spune bărbatul. Uitându-se direct la Sam.

— Arde-o, gălbejit-mic-și-mucos!

Sam apasă pe trăgaci.

Vuiet. Pocnet. Iureș. Senzația că ceva imens îi trece lui Lucy pe lângă urechi. Ceva care o mângâie cu palme bătătorite. Când deschide ochii, aerul e gri de fum, iar Sam s-a tras înapoi, cu o mână lipită de obrazul rănit de reculul pistolului. Bărbatul zace la pământ. Pentru prima oară în viață, Lucy rezistă în fața lacrimilor de pe fața lui Sam, Sam e pe locul al doilea. Se târăște departe de Sam. Urechile îi zbârnâie. Degetele ei găsesc glezna bărbatului. Piciorul. Pieptul. Pieptul lui întreg, neatins, care bate. Are o lovitură la tâmplă, de când a sărit în spate și s-a lovit cu capul de un raft. În afară de asta, omul nu a pățit nimic. Arma a tras în gol.

Din norul de fum și praf de pușcă, Lucy îl aude pe Ba râzând.

— Sam.

Rezistă tentației de a izbucni și ea în lacrimi. Acum trebuie să fie mai puternică decât e.

— Sam, ce tâmpenie, *bao bei*, rahat cu ochi ce ești.

Amestecă dulcele și amarul, mângâierile și înjurăturile. La fel ca Ba.

— Trebuie să plecăm.

Ceea ce aproape c-ar putea face o fată să râdă este cum a ajuns Ba pe aceste coline ca să caute aur. Ca încă vreo

câteva mii, s-a gândit că iarba aurie a acestui pământ, sclipirea ca de bănuți întinși la soare erau promisiuni ale unui câștig încă și mai mare. Dar niciunul dintre cei care au venit să sape în vest nu s-a gândit la setea neostoită a pământului, la cum avea să le soarbă sudoarea și puterile. Niciunul dintre ei nu s-a gândit la cât de zgârcit era. Mulți au ajuns prea târziu. Bogățiile fuseseră dezgropate, secătuite. Pâraiele nu dădeau aur. Pământul nu dădea rod. În schimb, au găsit un dar mult mai searbăd, ascuns în dealuri: cărbunele. Un om nu se putea îmbogăți din cărbune, nici nu-l putea folosi pentru a-și hrăni ochii ori imaginația. Deși îi putea hrăni familia, cât de cât, cu gândaci și resturi de carne, până când, într-o zi, nevasta lui, vlăguită de atâta visare, murea dând naștere unui fiu. După asta, banii pentru mâncarea ei se puteau duce pe băutură. Luni întregi de speranță și de economii duceau la asta: o sticlă de whisky și două morminte săpate acolo unde nu aveau să mai fie găsite vreodată. Ceea ce aproape c-ar putea face o fată să râdă – *ha! ha!* – este că Ba i-a adus aici ca să dea lovitura, iar acum ar fi în stare să ucidă pentru doi dolari de argint.

Așa că fură. Iau ce le trebuie ca să fugă din oraș. Sam se împotrivește, la început, cu aceeași încăpățănare dintotdeauna.

— N-am făcut rău nimănui, stăruie Sam.

Dar ai vrut, nu? gândește Lucy. Însă spune:

— Orice poate fi o fărădelege, când vine vorba de unii ca noi. O să inventeze și-o lege, dacă e nevoie. Nu-ți amintești?

Bărbia lui Sam se ridică, dar Lucy simte șovăiala. În ziua asta fără nori simt cum îi biciuie ploaia. Amintindu-și când furtuna răsuna înăuntru și nici măcar Ba nu putea face nimic.

— Nu putem rămâne aici, spune Lucy. Nici măcar ca să-l îngropăm.

În cele din urmă, Sam încuviințează.

Se târăsc până la școală, cu burțile prin noroi. Le-ar fi prea ușor să devină ceea ce alții le spun deja că sunt: animale, hoți de joasă speță. Lucy se strecoară pe lângă clădire, să găsească un loc pe care îl știe ascuns de tabla de scris. Dinăuntru se aud voci. Citirea are un ritm aproape sacru, cu bubuitoarele întrebări ale învățătorului Leigh și corul de răspunsuri ale copiilor. Lucy mai-mai că-și ridică vocea ca să li se alăture.

Dar au trecut mulți ani de când nu i se mai îngăduie să intre. În banca în care stătea ea sunt astăzi doi elevi noi. Lucy își mușcă obrazul până îi dă sângele și dezleagă iapa sură a învățătorului Leigh, Nellie. În ultima clipă, ia și desagile lui Nellie, încărcate cu ovăz.

Când se întorc acasă, Lucy îi spune lui Sam să strângă tot ce le trebuie dinăuntru. Ea rămâne afară, cu ochii țintă la șopron și grădină. Înăuntru: bufnituri, zdrăngăneli, zgomotele suferinței și ale furiei. Lucy nu intră; Sam nu cere ajutor. Un zid nevăzut s-a înălțat la bancă, atunci când Lucy s-a târât pe lângă Sam ca să ajungă cu degetele ei gingașe la bancher.

Lucy lasă un bilet la ușă pentru învățătorul Leigh. Se străduiește să găsească vorbele pompoase pe care le-a învățat de la el cu ani în urmă, de parcă ele ar putea fi o mărturie mai puternică decât cea a furtului lor. Nu

izbutește. Scrisul ei de mână umple pagina de la un capăt la altul cu *îmi pare rău*.

Apare Sam, cu saci de dormit, câteva provizii, o oală, o tigaie și cu geamantanul vechi al lui Ma. Îl târâie prin praf, aproape la fel de lung cât e un om de înalt, cu încuierile de piele aproape pocnind. Lucy nu-și poate închipui ce suvenire a împachetat Sam și nici nu ar trebui să îngreuneze prea mult calul, dar încordarea dintre ei îi face pielea de găină. Nu spune nimic. Doar îi dă lui Sam un morcov uscat, ultima lor fărâma dulce pentru multă vreme. O ofrandă de pace. Sam îndeasă jumătate în gura lui Nellie, jumătate în buzunar. Această dovadă de bunătate o mai liniștește pe Lucy, chiar dacă de ea se bucură un cal.

— Ți-ai luat la revedere? întreabă Lucy, în timp ce Sam aruncă sfoara peste grumazul lui Nellie și se-apucă să facă niște noduri.

Sam doar mormăie ceva, punând un umăr sub geamantan ca să-l poată ridica. Fața lui maronie se înroșește, apoi se învinețește, de la efort. Lucy pune și ea umărul. Geamantanul trece printr-o buclă a sforii și lui Lucy i se pare că aude un ciocănit dinăuntru lui.

De lângă ea, Sam întoarce repede capul. Fața îi e întunecată și dinții albi, dezveliți. Frica o înfioară pe Lucy. Se dă înapoi. Sam continuă să lege sfoara.

Lucy nu intră să-și ia la revedere de la trupul neînsuflăit. A avut destulă vreme de dimineață. Și adevărul-adevărat e că Ba a murit odată cu Ma. Trupul ăla era de trei ani și jumătate golit de omul pe care l-a purtat cândva. În sfârșit, vor merge destul de departe încât să nu-i ajungă fantomele din urmă.

Lucy, fetițo, spune Ba, șchiopătând în visul ei, ben dan.

E în toane bune, cum i se întâmplă foarte rar. Folosind cea mai blândă ocară, cea cu care ea a crescut. Încearcă să se întoarcă și să-l vadă, dar gâtul nu i se mișcă.

Ce te-am învățat eu?

Începe de la tabla înmulțirii. Dar nici gura nu i se mișcă.

Nu-ți mai amintești, ai? Întotdeauna încurci totul. Luan qi ba zao. Ptiu! Îl aude cum scuipă, dezgustat. Tropăitul inegal al piciorului schilod, apoi al celui sănătos. Nimic nu-ți iese. Cu cât ea creștea, cu atât Ba se micșora. Mânca rar. Ce înghițea părea să-i hrănească doar artagul, care i-a rămas aproape, ca un servitor credincios. Dui. Așea. Încă vreo câțiva scuipați, din ce în ce mai departe de ea. Încep insultele de la băutură. Trădătoare mică. După ce s-a lăsat de matematică, le-a umplut cocioaba de cuvinte. Un vocabular bogat pe care Ma nu l-ar fi îngăduit niciodată. Rahat puturos – gou shi.

Lucy se trezește înconjurată de aur. Iarba uscată și îngălbenită de pe coline, înaltă cât să ascundă un iepure, se întinde cale de câțiva kilometri în afara orașului. Vântul îi dă strălucire, ca soarele care cade pe un metal moale. O doare gâtul după noaptea petrecută pe pământ.

Apa. Asta a învățat-o Ba. A uitat să fiarbă apa.

Înclină plosca: goală. Poate doar a visat că a umplut-o. Dar nu: Sam a plâns de sete în toiul nopții și Lucy a coborât la pârâu.

Bleagă și proastă, șoptește Ba. Unde-ți sunt creierii ăia la care ții atâta? Soarele e neiertător; iar el dispare după o ultimă lovitură. Păi, se topesc de-a binelea când ți-e frică.

Lucy descoperă prima dără de vomă, sclipind ca un miraj întunecat. Mulțimea de muște îi dă leneșă târcoale. Mai multe urme o duc până la râu, care, în lumina zilei, se dovedește a fi mâlos. Maroni. Ca orice alt râu din țara mineritului, împruțit de la ce se varsă în el. A uitat să fiarbă apa. Mai jos pe mal, corpul lui Sam e prăbușit la pământ. Ochii lui Sam sunt închiși, degetele lui Sam, răsfirate. Hainele, un amestec de mizerie și muște.

De data asta, Lucy fierbe apa, face un foc atât de zdravăn, că i se învârte capul. Când apa se răcește, spală corpul febril al lui Sam.

Ochii lui Sam se deschid.

— Nu.

— Șșșt, ai febră. Stai să te ajut.

— Nu.

Sam își face de ani întregi baie fără ajutorul nimănui, dar sigur că de data asta e altceva.

Picioarele lui Sam lovesc fără putere. Lucy dă deoparte pânza întărită, ținându-și respirația, ca să nu simtă duhoarea. Ochii lui Sam strălucesc atât de puternic de la febră, încât par a fi plini de ură. Pantalonii moșteniți de la Ba, prinși cu sfoară, se dau jos ușor. Între picioarele lui Sam, împăturit într-un pliu al lenjeriei, Lucy dă de ceva. O umflătură tare, noduroasă.

Lucy scoate jumătate de morcov din fanta dintre picioarele surioarei ei: un slab înlocuitor pentru mădu-larul pe care Ba ar fi vrut ca Sam să-l aibă.

Lucy termină treaba pe care a început-o cu mâna tremurândă, așa încât cârpa zgârie mai mult decât ar vrea ea. Sam nu spune nimic. Nu se uită. Privește spre orizont. Prefăcându-se, așa cum face Sam întotdeauna

când adevărul nu mai poate fi ocolit, că ea nu are nimic de-a face cu acest corp al ei, corp de copil, androgin încă, prețuit de un tată care își dorea un fiu.

Lucy știe că ar trebui să spună ceva. Dar cum să explice înțelegerea asta dintre Sam și Ba pe care ea nu a înțeles-o niciodată? Un munte se înalță în gâtul lui Lucy, unul pe care nu-l poate urca. Ochii lui Sam urmăresc morcovul stricat pe care Lucy îl aruncă.

Vreme de o zi Sam vomită apă murdară, iar încă trei zile zace cu febră. Ține ochii închiși când Lucy îi aduce ovăz gătit terci, vreascuri pentru foc. În aceste ore nesfârșite, Lucy cercetează o soră pe care aproape că a uitat-o: buzele îmbobocite, genele ca feriga neagră. Boala ascute fața rotundă a lui Sam, făcând-o să semene mai mult cu a lui Lucy: mai prelungă, mai slabă, pielea mai palidă, mai degrabă galbenă decât cafenie. O față care își arată slăbiciunile.

Lucy îi aranjează părul lui Sam. Tăiat scurt acum trei ani și jumătate, îi ajunge acum până sub urechi. Mătăsos și ars de soare.

Felul în care Sam se ascundea părea nevinovat. Copilăros. Păr, noroi și vopsea de război. Hainele vechi ale lui Ba și mersul împrumutat de la Ba. Dar, chiar și când Sam s-a împotrivit felului de a fi al lui Ma, când a stăruit să muncească și să călărească în afara orașului cu Ba, Lucy s-a gândit că sunt doar niște jocuri de copii. Niciodată nu a dus-o mintea atât de departe. Niciodată la morcovul ăsta, la încercarea asta de a sili și de a schimba ceva atât de adânc.

E o treabă isteată. Excesul de material al chiloților, cusut ca un buzunar secret. Bine lucrat, pentru o fată care nu făcea treburi de fete.

Duhoarea bolii persistă în aer, deși diareea lui Sam s-a oprit, iar ea s-a întremat destul cât să-și facă baie singură. Norii de muște au rămas, iar coada lui Nellie zvâcnește întruna. Mândria lui Sam a încasat destule lovături, așa că Lucy nu zice nimic de miros.

Într-o noapte, Lucy se întoarce cu o vererită, preferatele lui Sam. Încearcă să se cațare într-un copac cu lăbuța ruptă. Dar Sam nu e nicăieri. Nici Nellie. Lucy se învârtă pe loc, cu mâinile însângerate, cu inima bătându-i și bătându-i tot mai tare. Ca să țină pasul cu ea, începe să fredoneze un cântec despre doi tigri care se joacă de-a v-ați ascunselea. Sunt mulți ani de când un rău din părțile astea a fost îndeajuns de adânc încât să țină în viață ființe mai mari decât un șacal; cântecul vine din vremuri mai îmbelșugate. E un cântec pe care Sam, dacă e speriată și se ascunde, o să-l recunoască. De două ori i se pare lui Lucy că vede o umbră în tufiș. *Tigrișorule, tigrișorule*, cântă ea. Se aud pași în spatele ei. *Lai*.

O umbră îi înghite picioarele lui Lucy. Simte o apăsare între umeri.

De data asta, Sam nu spune *poc*.

În tăcerea asta, gândurile lui Lucy se învârt în cerc și se așază încet, aproape liniștit, la fel ca vulturii care plutesc fără grabă – nu ai de ce să te grăbești, când răul a fost făcut. Unde a ascuns Sam arma, după ce au fugit de la bancă? Câte gloanțe mai are?

Strigă numele lui Sam.

— Gura. E primul cuvânt spus de Sam după *nu*. Prin părțile astea, îi împușcăm pe trădători!

Îi amintește lui Sam ce sunt. *To'arăși.*

Apăsarea se scurge până spre noada lui Lucy. La înălțimea brațului lui Sam, de parcă Sam ar fi obosit.

— Nu te mișca.

Apăsarea dispare.

— Sunt cu ochii pe tine.

Lucy ar trebui să se întoarcă. Ar trebui. Dar: *Știi ce ești tu?* a mârâit Ba la Lucy, în ziua în care Sam s-a întors de la școală cu ochiul stâng vânăt. Hainele lui Lucy erau jignitor de curate. *O lașă. O fată cu șira spinării de paie.* Adevărul e că Lucy nu a știut în ziua aia, privind-o pe Sam cum îi înfrunta pe copiii care o necăjeau, dacă Sam țipa pentru că avea curaj. Era mai curajos să faci tărașoi sau să stai cuminte, așa cum a făcut Lucy, lăsând scuiatul să i se scurgă pe capul plecat? N-a știut atunci și nu știe nici acum. Aude hăturile lovindu-se, o aude pe Nellie nechezând. Copitele lovesc pământul, fiecare pas vibrează sub tălpile ei goale.

Spune:

— O caut pe surioara mea.

E amiază târziu, într-o așezare care nu înseamnă mai mult de două străzi și o răspântie. Nu e nici țipenie de om treaz pe căldura asta, mai puțin doi frați care lovesc o cutie, până când metalul ieftin se rupe. De ceva vreme sunt cu ochii pe un câine vagabond, pe care încearcă să-l atragă cu sacul lor cu cumpărături. Câinele-i hămesit, dar temător, amintindu-și de loviturile din trecut.

Așa că se uită spre ea, o apariție menită să pună capăt plictiselii.

— Ați văzut-o?

Speriați la început, băieții se apropie. O fată înaltă cu fața lungă, nasul strâmb, ochi stranii deasupra unor obraji înalți, lați. O față care pare și mai ciudată din cauza unui corp stângaci. Rochie cârpită, vânătași vechi, strecurate ca niște umbre pe sub piele. Băieții văd în fața lor un copil care e chiar mai puțin iubit decât ei.

Băiatul mai grasuț începe să spună că nu. Cel slab îl împinge.

— Poate că da, poate că nu. Cum arată, hm? Are părul ca tine?

O mână se întinde și prinde o codiță neagră, împletită. Cealaltă mână răsuțește nasul strâmb.

— Un nas urât ca al tău?

Acum, amândouă perechile de mâini o prind de încheieturi și de glezne, îi îngustează și mai mult ochii înguști, o ciupesc tare de pielea întinsă pe obraji.

— Ochi câș ca ai tăi, nu?

Câinele privește de la distanță, ușurat.

Tăcerea ei îi încurcă. Grasul o apucă de gât, de parcă ar vrea să-i smulgă cuvintele. Îi știe peăștia ca el. Nu e genul de bătauș care se aruncă asupra țintei, ci unul dintre ceilalți, cei înceți, cu vederea slabă sau bâlbâiți, care vin după ei, șovăind. Cei în a căror ură se amestecă și recunoștința – pentru că ciudățenia ei le-a îngăduit lor să intre în haită.

Pentru moment, grasul se uită fix în ochii ei, mirat, o ține de gât, mai mult poate decât ar fi vrut. Începe să se sufoc. Cine știe cât ar mai fi ținut-o, dacă un bulgăre

cafeniu nu l-ar fi trosnit drept în spate. Băiatul gras cade, gâfâind în urma loviturii.

— Dă-te de pe ea! strigă nou-venitul care l-a lovit.

Ochi furioși, privirea mijită.

— Sau vii cu soldații? întreabă slăbănogul, rânjind.

Și Lucy, care apucă să-și tragă sufletul, ridică privirea spre Sam. Sam fluieră, chemând-o pe Nellie din spatele unui stejar. Sam ia o desagă de pe spinarea calului. Ce are Sam de gând să apuce de-acolo, nu va ști nimeni niciodată. Lui Lucy i se pare că vede o sclipire, țeapănă și neagră, ca cel mai pur cărbune. Dar, mai întâi, din geamantan cade-n țărână ceva alb.

Lucy, cu capul învârtindu-i-se, se gândește: *orez*.

Sunt niște boabe albe, ca de orez, dar se încolăcesc, se târăsc și se mișcă, de parcă ar fi în căutarea a ceva. Fața lui Sam e neclintită. O adiere se strecoară printre ei, aducând mirosul înțepător de putreziciune.

Fratele slăbănog țipă: viermi!

Nellie, o iapă cuminte, bine-crescută, dar care tremură, are ochii mari și de-abia se mai poate stăpâni după ce-a purtat spaima în spate deja cinci zile, ia glasul ăsta ca pe un semnal și hotărăște, în cele din urmă, să fugă.

N-ajunge departe, pentru că Sam ține hățurile. Nellie se smucește, încercătura de oale zdrăngănind a frică. Unul dintre noduri se lărgeste, geamantanul alunecă, capacul se deschide. Lăsând să cadă un braț. O bucată din ce pare să fi fost o față.

Jumătate din Ba e veștejită, jumătate bălțește. Membrele lui ciolănoase s-au uscat ca o sfoară maronie. În vreme ce părțile lui moi – vintre, stomac, ochi – înoată într-o baltă alb-verzuie de viermi. Băieții nu văd asta, nu

de-adevăratelea. O iau la goană numai la gândul că acolo ar putea fi o față. Doar Lucy și Sam se uită direct. E al lor, până la urmă. Și Lucy își spune: *Păi, asta nu-i cu nimic mai rău decât fața lui schimonosită în zeci de alte feluri, îngrozitoare, de la băutură sau furie.* Se apropie, privirea lui Sam o apasă în ceafă. Ușor, dezleagă geamantanul din sforile care îl țin. Împinge corpul înăuntru.

Dar își va aminti.

Mai mult decât băutura și mai mult decât furia, fața lui Ba îi amintește că l-a văzut cândva plângând și că nu a îndrăznit să urce la el, trăsăturile îi erau într-atât de topite de durere, încât i-a fost teamă că mângâierea ei bine-intenționată i-ar fi topit carnea. Ar fi lăsat să se vadă craniul de dedesubt. Acum, ia uite-l, acel vârf de os; și parcă nu e chiar așa de înspăimântător. Închide capacul și prinde iar încuietorile. Se întoarce.

— Sam, spune ea și, în acel moment, cu ochii plini de Ba, vede aceeași descompunere pe chipul lui Sam.

— Ce-i? întreabă Sam.

Lucy își aduce aminte apoi de gingășie, pe care o crezuse moartă odată cu Ma.

— Ai avut dreptate. Ar fi trebuit să te ascult. Trebuie să-l îngropăm.

A văzut mai mult decât credea că poate să vadă, a îndurat totul, în vreme ce băieții ăia s-au speriat. Au fugit și închipuirile lor îi vor urma toată viața îndeaproape. Pentru ea, care nu a fugit, poate că s-a terminat cu bântuital. Simte un val de recunoștință pentru Sam.

— Țintisem câș, spune Sam. Bancherul ăla. Am vrut doar să-l sperii.

Lucy privește în jos, mereu în jos, spre fața strălucind de sudoare a lui Sam. O față maronie ca noroiul și la fel de ușor de modelat, o față pe care Lucy a văzut trăirile luând formă cu o ușurință pe care o invidiază. Nenumărate trăiri, dar niciodată teamă. Însă acum chiar teamă e. Pentru prima dată, își citește chipul în cel al surorii ei. Și asta, își dă seama Lucy, mai mult decât batjocurile din curtea școlii sau apăsarea rece a țeveii pistolului, este momentul ei de curaj. Închide ochii. Stă nemișcată, cu capul în mâini. Găsește că se cuvine să tacă.

O umbră o răcorește. Mai mult o simte decât o vede pe Sam, care se apleacă, se chircește, se așază și ea.

— Tot mai avem nevoie de doi dolari de argint, spune Sam.

Nellie mestecă un smoc de iarbă, e liniștită acum, că nu mai poartă povara în spate. Curând, greul o să reînceapă, dar deocamdată... Deocamdată, Lucy îi caută mâna lui Sam. Dă peste ceva tare prin praf. E sacul băieților, lăsat în urmă. Ușurel, Lucy îl ridică. Își amintește zgomotul loviturii. Bagă mâna înăuntru.

— Sam.

O bucată de slănină, zeama unsuroasă de la brânză sau untură. Și undeva fofoarte jos, cusute în țesătură, ascunse de parcă degetele ei nu ar fi știut unde să caute, de parcă nu ar fi fost fiica unui căutător de aur – una al cărei Ba a spus: *Păi, Lucy, fetițo, trebuie să simți unde e îngropat. Pur și simplu, simți* –, atinge niște monede. Bănuți de cupru, cocoșei încrustați cu animale. Și dolari de argint, de pus peste doi ochi care plutesc, pe care să-i închidă cum se cuvine, trimițând sufletul spre somnul bun de veci.